

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Цільмак Олена Миколаївна,
доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри психології,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID : <https://orcid.org/0000-0001-7348-4876>

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Останні десятиріччя юридична психологія доволі активно модифікується та розвивається. Однак, як відомо, існують такі її різновиди юридичної діяльності за професійною спеціалізацією або за суб'єктами здійснення – це оперативно-розшукова, слідча, ювенальна, превентивна, адвокатська, прокурорська, судова, нотаріальна, кримінально-виконавча, пробачійна та ін. Й зрозуміло, що для цих різновидів юридичної діяльності доволі необхідним, актуальним та перспективним психологічне забезпечення.

Так, зокрема, щодо **психологічного забезпечення слідчої діяльності**. Це дуже актуальний, необхідний та перспективний напрям, який слід обов'язково запровадити. Мається на увазі, що в слідчі підрозділи слід увести посаду – «кримінальний психолог-профайлер», метою діяльності якого є психолого-криміналістична експертна допомога під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. Серед напрямів діяльності такого психолога буде – «складання психолого-криміналістичного портрету злочинця, який скоїв особливо тяжкий злочин» [1] та «складання психолого-віктимологічного портрета жертви такого злочину» [1]. Й отже, постає досить важливе питання підготовки для слідчих підрозділів кримінальних психологів-профайлерів.

Щодо **психологічного забезпечення оперативно-розшукової діяльності** [2]. Психологічне забезпечення цього напрямку діяльності полягає у допомозі *оперативного психолога-профайлера* під час пошуку особи, яка скоїла правопорушення. Тобто, основним напрямом діяльності такого фахівця буде «*оперативно-розшуковий профайлінг*» [1].

Щодо **психологічного забезпечення діяльності підрозділів ювенальної превенції**. Психологічне забезпечення цього

напряму діяльності полягає у допомозі ювенального психолога-профайлера здійснювати заходи щодо попередження та профілактики злочинів, які скоюють неповнолітні.

Щодо психологічного забезпечення превентивної діяльності. Психологічне забезпечення цього напряму діяльності полягає у допомозі превентивного психолога-профайлера працівникам поліції виявляти та усувати причини та умови, які сприяють вчиненню правопорушень та здійснювати (або допомагати здійснювати) правомірний психологічний вплив на осіб, які схильні до протиправної поведінки.

Щодо психологічного забезпечення кримінально-виконавчої діяльності, пробаційної та прокурорської діяльності– психологи у штаті передбачені та вже здійснюють психологічне забезпечення зазначених різновидів діяльності. На цих напрямках діяльності актуальним є питання підвищення рівня психологічної обізнаності психологів щодо новітніх психологічних інструментів, методів та прийомів роботи з суб'єктами психологічного забезпечення.

Щодо психологічного забезпечення суддівської діяльності. Зазначений напрям діяльності потребує створення психологічної служби. Де судові психологи здійснювали би психологічне супроводження діяльності суддів, надавали їм психологічну допомогу у вирішенні не тільки професійних завдань, а й при вирішенні особистісних проблем. На цьому напрямі також актуальним є психологічне супроводження в судовому процесі дітей; психологічне консультування сімей (членів родини), які хочуть розлучитися, психологічне супроводження потерпілих від тяжких та особливо тяжких злочинів, особливо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості людини та тощо.

Зазначені напрями психологічного забезпечення є, на мій погляд дуже актуальними та затребуваними. Тому, запровадження в Національному університеті «Одеська юридична академія» освітньо-професійної програми «Юридична психологія» є досить своєчасним та перспективним напрямом освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Цільмак О. М. Загальні положення криміналістичного профайлінгу. *Юридична психологія*. 2019. Том 27. № 1. С. 54–61 DOI: <https://doi.org/10.33270/03192401.54>

2. Цільмак О. М. Запровадження криміналістичного профайлінгу у діяльність органів Національної поліції України. *Кибербезпека в Україні: правові та організаційні питання*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Одеса, 30 листопада 2018 р.) / Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 67–68.

Ключові слова: юридична психологія, правоохоронна діяльність, психологічне забезпечення.

Keywords: legal psychology, law enforcement activity, psychological support.

Фартух Олена Олегівна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ	124
Цимбал Аліна Юріївна РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ФОРМУВАННІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.....	127
Цільмак Олена Миколаївна ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.....	131
Чачко Світлана Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЕСТІЙКОСТІ КУРСАНТІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ В УКРАЇНІ	134
Чередник Катерина Віталіївна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ КОНФЛІКТНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	137
Чумаченко Василина Ігорівна ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ У ВИРОБНИЧИХ КОЛЕКТИВАХ	141
Шмаленко Юлія Іванівна КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИДИЧНОГО ПСИХОЛОГА.....	144
Ягодкін Вадим Вікторович, Дудник Руслан Миколайович ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПСИХОЛОГА В УСТАНОВІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	147